

УДК 630* (092)

Степан Миклуш – учений, педагог, лісівник (з нагоди 60-річчя від дня народження)

Г. Т. Криницький, М. П. Горошко, П. Г. Хомюк, І. С. Ільків

Степан Іванович Миклуш – дійсний член Лісівничої академії наук України, відмінник освіти України, відмінник лісового господарства України, доктор сільськогосподарських наук, директор навчально-наукового інституту лісового та садово-паркового господарства, професор кафедри лісової таксації та лісовпорядкування Національного лісотехнічного університету України.

Наукові дослідження професора С. І. Миклуша пов'язані з вивченням продуктивності лісостанів наземними та дистанційними методами, функцій рівнинних букових лісів та організації сталого господарства в них. Учений також є розробником стандартів вищої освіти спеціальностей напрямку «Лісове та садово-паркове господарство», освітніх ступенів «бакалавр» і «магістр» спеціальності «Лісове господарство».

Професор С. І. Миклуш – автор (співавтор) понад 170 друкованих праць, зокрема трьох монографій, чотирьох навчальних посібників, лісотехнічного термінологічного словника, трьох патентів на корисну модель, нормативно-довідкових матеріалів, рекомендацій виробництву, стандартів, які відомі в Україні та за її межами.

Професор С. І. Миклуш відомий у науковому, освітньому та виробничому середовищі як ерудований та вдумливий науковець, педагог, справедлива та інтелігентна людина, фахівець з оцінки та обліку лісових ресурсів наземними та дистанційними методами, розробник стандартів вищої освіти зі спеціальності «Лісове господарство». Степан Іванович Миклуш – доктор сільськогосподарських наук, професор, директор навчально-наукового інституту лісового та садово-паркового господарства Національного лісотехнічного університету України.

Миклуш Степан Іванович народився 20 квітня 1957 р. у невеликому мальовничому селі Колоніці Яворівського району Львівської області. У перший клас пішов до початкової місцевої школи, потім навчався у Грушівській восьмирічній школі, а в 1974 р. закінчив середню школу в смт Немирів. За відмінні знання математики та біології учні середньої школи обрали його лісничим шкільного лісництва, що значною мірою зумовило вступ Степана Івановича у 1974 р. на навчання до Львівського лісотехнічного інституту (нині – Національний лісотехнічний університет України).

На лісгосподарському факультеті інституту з 1974 по 1979 рр. опановував фах інженера лісового господарства. Лекції для студентів спеціальності читали відомі та непересічні особистості: доц. Н. М. Ватаманюк (хімія), доц. Г. А. Ходот (лісова

таксація), проф. М. М. Горшенін (лісівництво), проф. С. В. Шевченко (лісова фітопатологія), декан лісгосподарського факультету, доцент М. Х. Осмола (лісові культури), проф. Т. А. Кислова (економіка лісового господарства), проф. В. П. Рябчук (деревинознавство, недеревні ресурси лісу), практичні заняття вели М. П. Горошко (варіаційна статистика), О. І. Бутейко (лісівництво).

Нахил до точних наук виділяв студента С. Миклуша з-поміж інших. Професор кафедри лісової таксації і лісовпорядкування Я. О. Сабан та аспірант цієї кафедри М. П. Горошко ще з другого курсу залучили допитливого

студента до наукової роботи на кафедрі, що дало змогу йому систематично виступати з доповідями на студентських наукових конференціях. На одній з них у далекому 1977 р. познайомився із студентом аграрного інституту з Києва Петром Івановичем Лакидою (сьогодні – директор навчально-наукового інституту лісового і садово-паркового господарства Національного університету біоресурсів та природокористування, м. Київ). Ця зустріч визначила їх товариські стосунки на довгі роки і сьогодні завдяки спільній плідній праці сприяє вдосконаленню лісівничої освіти і науки в Україні. Успішне навчання та студентська наукова робота дали змогу С. І. Миклушу з відзнакою завершити навчання, успішно захистити дипломний проект, який на конкурсі дипломних проектів інституту у 1979 р. виборив пер-

ше місце. Державна екзаменаційна комісія на чолі з директором УкрНДІЛГА (м. Харків) професором П. С. Пастернаком рекомендувала С. І. Миклуша для вступу в аспірантуру.

Після завершення навчання у березні 1979 р. С. Миклуш отримав скерування на посаду помічника лісничого у Троянівське лісництво Городоцького лісгоспу Волинського обласного управління лісового господарства, де працював до жовтня того ж року.

Подальша трудова діяльність пов'язана з рідним навчальним закладом. У жовтні 1979 р. на запрошення кафедри лісової таксації та лісовпорядкування С. Миклуш був перерозподілений на кафедру, де поряд з виконанням обов'язків старшого лаборанта кафедри був залучений до виконання наукової госпдогвірної та держбюджетної тематики з проблем оцінювання продуктивності та відновлення лісів Карпат.

Після зарахування у січні 1982 р. здобувачем, а у грудні – до денної аспірантури при кафедрі лісової таксації та лісовпорядкування під керівництвом проф. Я. О. Сабана досліджував таксаційну будову та хід росту чистих та мішаних букових деревостанів рівнинної частини Заходу України. Під час підготовки дисертації познайомився з відомими у лісівничому середовищі особистостями, висококласними фахівцями з лісової таксації і лісовпорядкування: академіком М. П. Анучіним, професорами М. М. Сваловим – головою комісії на кандидатському іспиті зі спеціальності (Московський лісотехнічний інститут), О. Г. Мошкальовим – опонентом кандидатської дисертації, В. С. Мойсєєвим (Ленінградська лісотехнічна академія ім. С. М. Кірова), А. З. Швиденком (Київська сільськогосподарська академія). Кандидатську дисертацію за спеціальністю 06.03.02 – лісова таксація та лісовпорядкування на тему: «Строение и рост буковых древостоев равнинной части Запада УССР» було успішно захищено у 1986 р. у Ленінградській лісотехнічній академії ім. С. М. Кірова до завершення навчання в аспірантурі.

Після захисту кандидатської дисертації працював на посадах молодшого, пізніше старшого наукового співробітника, очолював групу науковців (у складі 8 осіб) лабораторії дистанційного зондування ресурсів Землі, яка тривалий час виконувала польові дослідження. За результатами детальних наземних досліджень фахівці лабораторії (математики та програмісти) розробляли технічні засоби та програмне забезпечення автоматизованого дешифрування основних лісівничо-таксаційних показників чистих та мішаних деревостанів, зокрема лісів зелених зон великих міст. За підсумками роботи в лабораторії та опубліковані праці у серпні 1991 р. к.с.-г.н. С. І. Миклушу було присвоєно вчене звання «Старший науковий співробітник» за спеціальністю «Лісовпорядкування та лісова таксація» та переведено на посаду провідного наукового співробітника науково-дослідної частини Львівського лісотехнічного інституту.

С. І. Миклуш тривалий час поєднував роботу в лабораторії та викладання на кафедрі лісової таксації та лісовпорядкування на умовах погодинної оплати, а у 1992 р. перейшов на викладацьку роботу. У червні 1994 р. йому було присвоєно вчене звання доцента з найчисельнішої кафедри факультету – «Лісівництва, лісової таксації, лісовпорядкування та геодезії», яку було утворено на базі двох кафедр – лісівництва і лісової таксації, лісовпорядкування та геодезії. У вересні цього ж року доцент І. С. Вінтонів – декан лісгосподарського факультету запропонував, а Вчена рада факультету підтримала кандидатуру С. І. Миклуша на посаду заступника декана з навчальної роботи. З 1 жовтня 1994 р. доц. С. І. Миклуша було призначено на цю посаду за сумісництвом, де був залучений до розпочатої в Україні роботи з розроблення стандартів підготовки фахівців вищої освіти напряму «Лісове і садово-паркове господарство».

У січні 2003 р. Вченою радою факультету доцент С. І. Миклуш був обраний на посаду декана лісгосподарського факультету. У серпні 2008 року вченою радою університету обраний на посаду професора кафедри лісової таксації та лісовпорядкування, де працював за сумісництвом.

У 2009 р. на засіданні спеціалізованої вченої ради Національного університету біоресурсів і природокористування України захистив докторську дисертацію на тему: «Продуктивність рівнинних букових лісів та організації сталого господарства в них». У дисертації значна увага приділена методологічним засадам дослідження продуктивності чистих та мішаних деревостанів, їх дешифрування за космічними сканерними знімками, а також оцінці виконання рівнинними буковими насадженнями різноманітних функцій та розроблено класифікацію їхніх первинних функцій. Запропоновані концептуальні засади організації сталого господарства в рівнинних букових лісах застосовує лісгосподарське виробництво. У 2010 р. С. І. Миклушу присвоєно вчене звання професора кафедри лісової таксації та лісовпорядкування.

З 1 березня 2014 р. після реорганізації структури університету та утворення інститутів його призначено директором, а у червні цього ж року обрано Вченою радою університету на посаду директора навчально-наукового інституту лісового і садово-паркового господарства Національного лісотехнічного університету України.

19 березня 2010 р. С. І. Миклуша обрано дійсним членом Лісівничої академії наук України.

Професор С. І. Миклуш тривалий час працював у складі науково-методичної підкомісії з лісового та садово-паркового господарства комісії вищої освіти МОН України та був її головою.

С. І. Миклуш очолював робочі групи з розроблення стандартів вищої освіти напряму «Лісове і садово-паркове господарство» – у 2000, 2007, 2014 р.. Був членом робочої групи з розроблення стандартів вищої освіти ОКР «спеціаліст» та «магістр» з лісового господарства (2007 р.). Ці стандарти широко засто-

совували в освітньому процесі України під час підготовки бакалаврів, спеціалістів та магістрів з лісового і садово-паркового господарства.

18 квітня 2016 р. на засіданні підкомісії «Лісове господарство» Науково-методичної комісії з аграрних наук та ветеринарії МОН України професора С. І. Миклуша обрано головою підкомісії. Під його головуванням розроблено проекти стандартів нового покоління для бакалаврів та магістрів спеціальності 205 «Лісове господарство», які проходять громадську експертизу.

Професор С. І. Миклуш значну увагу приділяє навчальному та виховному процесу. Він читає змістовні лекції для студентів спеціальності «Лісове господарство» з дисциплін «Лісовпорядкування», «Лісоуправління» та «Дистанційне зондування землі в лісовому господарстві». Він є співавтором чотирьох навчальних посібників – «Біометрія» (2004 р.), «Геоінформаційні системи в лісовому господарстві» (2007 р.), «Дистанційне зондування Землі в лісовому господарстві» (2012 р.), «Наближене до природи та багатофункціональне ведення лісового господарства в Карпатському регіоні України та Словаччини» (2014 р), з яких три перші – з грифом МОН України. Посібники написано доступно, викладено послідовно та зрозуміло, їх широко використовують ВНЗ України для підготовки бакалаврів за напрямом «Лісове і садово-паркове господарство» та магістрів за спеціальністю «Лісове господарство».

Під керівництвом проф. С. І. Миклуша виконано низку науково-дослідних робіт, зокрема: «Динаміка вкритих лісовою рослинністю ділянок Українських Карпат за матеріалами дистанційного зондування Землі» (2010-2012 рр.) та «Лісівничо-таксаційна та фітоценотична структура пралісів Українських Карпат як модель організації екологічно орієнтованого лісівництва» (2013-2015 рр.).

Професор С. І. Миклуш досліджує питання оцінки лісових ресурсів наземними та дистанційними методами, зокрема рівнинних букових насаджень та організацію сталого господарства в них. Результати цих досліджень викладено у монографіях: «Екологічна економіка та менеджмент сталого лісового господарства: розвиток трансдисциплінарного підходу до Карпатських гір», «Рівнинні букові ліси України: продуктивність та організація сталого господарства» та англійською мовою «Forest Structure and Diversity» у співавторстві за редакцією професора Карла фон Гадова.

Професор С. І. Миклуш також є співавтором нормативно-довідкових матеріалів з обліку деревини, лісотехнічного термінологічного словника, практичних рекомендацій, трьох патентів на корисну модель. Патенти стосуються способів визначення фітомаси фотосинтетично продукованого деревостаном кисню та кількості зв'язаного вуглецю.

Здійснював наукове керівництво трьох аспірантів, які захистили кандидатські дисертації. Його учні – доценти О. Г. Часковський, Р. Р. Вицега, С. А. Гаврилюк продовжують досліджувати особливості формування структури насаджень, дис-

танційної оцінки лісових ресурсів, статистичної інвентаризації гірських лісів, готують докторські дисертації.

Професор С. І. Миклуш брав участь у розробленні державних стандартів з оцінки та обліку дерев та сортиментів з них, зокрема під його керівництвом розроблено стандарт «Деревні стовбури, методи поштучного вимірювання і таблиці об'ємів».

Результати досліджень структури букових та ялинових насаджень опубліковано у співавторстві у відомих англійських виданнях «Managing Forest Ecosystems» та «Forest Ecology and Management». Загалом професор С. І. Миклуш опублікував понад 170 наукових і навчально-методичних праць в Україні та за кордоном, з них понад 50 – у фахових виданнях. У його наукових роботах опрацьовані методи оцінювання продуктивності рівнинних букових насаджень, структури насаджень та основних лісівничо-таксаційних показників деревостанів за матеріалами дистанційного зондування Землі, розроблені таблиці ходу росту та продуктивності рівнинних модальних букових деревостанів за типами лісу, дешифрувальні ознаки букових насаджень різного віку та складу, класифікацію функцій рівнинних букових насаджень. Особливу увагу приділено розробленню підходів до організації екологічно збалансованого ведення господарства в букових лісах. Фахові наукові статті опубліковані у збірниках наукових праць лісівничих освітніх та наукових установ Києва, Харкова, Гомеля та Львова.

Основними з них є такі:

Миклуш С. І. Применение материалов ДЗЗ разной разрешающей способности для оценки лесных ресурсов / С. И. Миклуш, О. Г. Часковский // Проблемы лесоведения и лесоводства (Института леса НАН Беларуси – 75 лет): сб. научн. тр. ИЛ НАН Беларуси. – Гомель : ИЛ НАН Беларуси, 2005. – Вып. 63. – С. 379-380.

Миклуш С. І. Інформативність каналів космічних знімків Landsat 7 ETM+ для дешифрування рослинності / С. І. Миклуш, С. А. Гаврилюк // Наук. вісн. Національного лісотехнічного університету України : зб. наук.-техн. пр. – Львів : НЛТУ України, 2006. – Вип. 16.7. – С. 8-13.

Миклуш С. І. Проблеми оцінки та використання рівнинних букових насаджень України / С. І. Миклуш // Лісове господарство, лісова, паперова і деревообробна промисловість. – Львів : НЛТУ України, 2006. – Вип. 30. – С. 228-235.

Миклуш С. І. Моделювання росту насаджень за матеріалами повидільної бази даних / С. І. Миклуш // Наук. вісн. Національного аграрного університету. – К. : НАУ, 2007. – № 107. – С. 191-200.

Миклуш С. І. Підходи до оцінки рекреаційних рівнинних букових лісів / Миклуш С. І., Миклуш Ю. С. // Науковий вісник Національного лісотехнічного університету України: збірник науково-технічних праць. – Львів: НЛТУ України. – 2010. – Вип. 20.9. – С. 56-60.

Миклуш С. І. Рівнинні букові ліси України: продуктивність та організація сталого господарства:

монографія / Миклуш С.І // Львів: ЗУКЦ. – 2011. – 260 с.

Klaus v. Gadow. Forest Structure and Diversity // Gadow Kv, Zhang YC, Wehenkel C, Pommerening A, Corral-Rivas J, Korol M, Myklush S, Hui GY, Kiviste A, Zhao XH / Continuous Cover Forestry, Managing Forest Ecosystems. 2012. – 23, Springer: 29-84 pp.

Trotsiuk V. A mixed severity disturbance regime in the primary Picea Abies (L.) Karst, forests in Ukrainian Carpathians / V. Trotsiuk, M. Svoboda, P. Janda. M. Mikolas, R. Bace, J. Rejzek., P. Samonil . O. Chaskovskyy, M. Korol, S. Myklush // Forest Ecology and Management, 2014. – № 334, p. 144-153

Миклуш С.І. Форма та продуктивність старовікових деревостанів Горган / Миклуш С.І., Король М.М., Миклуш Ю.С., Гаврилюк С.А., Троцюк В.І., Павлей Ю.Ю. // Наукові праці Лісівничої академії наук України: збірник наукових праць. – Львів: РВВ НЛТУ України. – 2014. – Вип. 12. – С. 144-148.

Професора С.І. Миклуша нагороджено Почесною Грамотою Кабінету Міністрів України (2005 р.), Почесною Грамотою Міністерства освіти і науки України (2007 р.), Знаками «Відмінник освіти України» (1999 р.), «Відмінник лісового господарства України» (2007 р.), нагрудним знаком «За наукові та освітні досягнення» (2014 р.).

З нагоди 60-річного ювілею члени Лісівничої академії наук України та колектив Національного лісотехнічного університету України бажають вельмишановному Степану Івановичу міцного здоров'я, здійснення творчих задумів та плідної праці у вирішенні наукових проблем і підготовці молодого покоління фахівців.

**Степан Миклуш – учений,
педагог, лесовод
(к 60-летию со дня рождения)**

Г.Т. Криницький, М.П. Горошко, П.Г. Хомюк,
И.С. Илькив

Степан Іванович Миклуш – академик Лесной академии наук Украины, отличник образования Украины, отличник лесного хозяйства Украины, доктор сельскохозяйственных наук, директор учебно-научного института лесного и садово-паркового хозяйства, профессор кафедры лесной таксации и

лесоустройства Национального лесотехнического университета Украины.

Научные исследования академика С.И. Миклуша связанные с изучением производительности древостоев наземными и дистанционными методами, функций равнинных буковых лесов и организации устойчивого хозяйства в них. Ученый также является разработчиком стандартов высшего образования образовательных степеней «бакалавр» и «магистр» по специальности «Лесное хозяйство».

Профессор С.И. Миклуш – автор (соавтор) более 170 печатных работ, в том числе трех монографий, четырех учебных пособий, лесотехнического терминологического словаря, трех патентов на полезную модель, ряда нормативно-справочных материалов, рекомендаций производству, стандартов, которые известны в Украине и за ее пределами.

**Stepan Myklush – scientist, educator,
forestry specialist (on the 60-th anniversary
of the birthday)**

G. Krynitsky, M. Goroshko, P. Khomyuk, I. Ilkiv

Stepan Ivanovych Myklush is an Academician of the Forestry Academy of Sciences of Ukraine, the Honored Worker of Education of Ukraine and of Forestry of Ukraine, Doctor of Agricultural Sciences, director of Education and Research Institute of Forestry and Park-and-Garden Management, Professor the department of Forest Inventory and Forest Management of the Ukrainian National Forestry University.

Scientific researches of the Academician S. I. Myklush are associated with the study of stands productivity by land based and remote methods, the functions of plane zone beech forests and the measures towards sustainable forest management. The scientist also developed higher education standards for the specialties «Forestry and Park-and-Garden Management», educational academic degrees “Bachelor” and “Master” of the specialty “Forestry”

Professor S. I. Myklush is an author (co-author) of more than 170 publications, including three monographs, four textbooks, forest technical terminology dictionary, three utility model patents, regulatory and reference materials, practical recommendations for forestry organizations, standards that are well known in Ukraine and abroad.